

Lappeenrannan ja Imatran seudun ympäristötoimet ja Eksote ohjeistavat tunnistamaan sinilevän ja arvioimaan siihen liittyvät riskit – omat sinilevähavainnot kannattaa kirjata verkkopalveluun

Sinilevätilanne on mietityttänyt Etelä-Karjalan uimarannoilla kesää viettäviä ihmisiä.

Vesialueilla sinilevien havainnointi perustuu asukkaiden havaintoihin ja ilmoituksiin sekä viranomaisten toteuttaman näytteenoton ja seurannan yhteydessä tehtyihin havaintoihin.

Sinilevätilannetta voi seurata valtakunnallisesta leväseurannasta valtion [ympäristöhallinnon Järviwiki-palvelussa](#). Sinne päivittyvät niin viranomaisten tekemät arviot kuin kansalaisten tekemät havainnotkin. Palvelussa voi siis tutustua myös muiden asukkaiden tekemiin sinilevähavaintoihin.

Omat levähavainnot voi helposti kirjata [Havaintolähetti-palveluun](#), jonka kautta havainnot julkaistaan Järviwikin leväseurannassa. Yleisten uimarantojen sinilevähavainnoista kannattaa myös ilmoittaa aina terveydensuojeluviranomaiselle. Terveydensuojeluviranomaisen tiedot löytyvät uimarantojen ilmoitustauluilta ja kuntien verkkosivuilta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen terveystarkastaja **Taina Rajala** ja Imatran seudun ympäristötoimen ympäristöinsinööri **Marcella Suomalainen** kertovat, että yleisiä uimarantoja valvova kunnan terveydensuojeluviranomainen ei käy joka päivä uimarannoilla arvioimassa sinilevän esiintymistä eikä tiedota sinilevätilanteesta päivittäin.

- Kannattaa myös huomioida, että eri seurantasivustoilla näkyvät ainoastaan sinne ilmoitetut tai tehdyt havainnot. Sinilevätilanne saattaa muuttua nopeastikin.

- Uimareiden kannattaakin aina arvioida itse silmämääräisesti uimaveden tila ennen veteen pulahtamista.

Lappeenrannan ja Imatran seudun ympäristötoimet ovat yhdessä Eksoten kanssa työstäneet asukkaille tietopaketin sinilevän tunnistamisesta ja haittavaikutuksista.

Mitä sinilevä on?

Sinilevät ovat luonnollinen osa vesiluontoa, mutta runsastuessaan saattavat aiheuttaa ongelmia, sillä osa lajeista on myrkyllisiä. **Raija Aura** Lappeenrannan seudun ympäristötoimesta kertoo, että noin puolet sinilevien massaesiintymistä on todettu myrkyllisiksi.

- Lajien myrkyllisyys vaihtelee ja myrkyllisyys pystytään toteamaan varmasti vain laboratoriotesteissä tai kaupallisilla myrkytysteillä. Osa sinilevistä tuottaa hermo- ja maksamyrkyjä.

Sinilevä on mikroskooppisen pieni, yksisoluisen levä, joka muodostaa erimuotoisia yhdyskuntia. Yhdyskunta voi näkyä vedessä lajista riippuen pieninä hiutaleina (suvut Anabaena ja Microcystis sisävesissä, Nodularia murtovesissä) tai teräväkärkinä tikkuina (Aphanizomenon sekä sisä- että murtovesissä). Runsastuessaan se muodostaa nauhoja ja levälauttoja ja värjää vettä tehden sen joskus lateksimaalin näköiseksi.

- Massa on irtonaista puuroa, joka voi olla väriltään ruskeaa tai vihreää, vanhetessaan ja kuivuessaan massa voi olla turkoosia tai lähes valkoista. Sinilevämassa haisee tunkkaisen maamaiselta ja homeiselta, Aura selvittää.

Sinilevän silmin havaittavaa massaesiintymää kutsutaan kukinnaksi, vaikka mitään kukkaahan se ei oikeasti muodosta. Auran mukaan kukinnan eli sinileväkasaumien esiintymistä ja kestoja on vaikea ennustaa ja hallita.

- Tuulet ja virtaukset voivat liikuttaa sinilevämassaa, joten sinilevän määrä vedessä voi vaihdella nopeasti jopa saman päivän aikana. Sinileväesiintymiä alkaa ilmaantua vesien lämmitessä, yleensä juhannuksen

tienoilla, ja ne saattavat jatkua pitkälle syksyyn. Esiintymien runsaus ja laajuus vaihtelee vuosittain sääoloista ja ravinteista riippuen.

Miten sinilevän voi tunnistaa?

Sinilevän voi tunnistaa juomalasi- tai keppitestillä, joiden suorittamista Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos THL on havainnollistanut myös [kuvalla](#).

Juomalasitestin aikana vesi seisoo lasissa noin tunnin ajan, jonka aikana sinilevä nousee pinnalle. Aina sinilevä ei kuitenkaan nouse pinnalle, vaan näkyy vedessä vihreinä hippuina. Vettä tulisi siis tarkastella huolella, ennen mahdollista käyttöä. Pinnalla esiintyvät pienet vihreät hiukkaset ovat sinilevää.

Keppitestissä levämassaa yritetään nostaa kepillä ilmaan. Jos levämassa hajoaa veteen pieniksi vihreiksi hiukkasiksi, on levä sinilevää.

Mitä haittavaikutuksia sinilevällä on ja milloin kannattaa hakeutua hoitoon?

Osa sinilevistä voi tuottaa maksa- tai hermomyrkyjä. Myrkkujen lisäksi sinilevä voi tuottaa muun muassa ihoa ärsyttäviä yhdisteitä. Sinileväesiintymän ulkonäön perusteella ei voi arvioida, onko kyseessä myrkyjä tuottava sinilevälaji vai ei.

Ihmisten herkkyyden sinilevien aiheuttamille oireille vaihtelee. Oireet ilmenevät yleensä muutaman tunnin sisällä sinilevälle altistumisesta.

Sinilevä voi aiheuttaa iho-oireita, vatsaoireita (esim. pahoinvointia, mahakipua, ripulia, oksentelua), tai flunssan kaltaisia oireita, kuten nuhaa, päänsärkyä, silmien ärsytystä ja kuumetta.

Jos sinulla on oireita tai epäilet uineesi sinileväisessä vedessä, peseydy huolellisesti runsaalla puhtaalla vedellä ja saippualla. Yleensä oireet menevät ohi ilman hoitoa ja tarvittaessa voi ottaa kuume- ja kipulääkettä.

Mikäli oireena on myös runsasta oksentelua ja ripulointia, syntyy vaara nestehukasta. Silloin on syytä hakeutua hoitoon soittamalla Eksoten päivystysavun numeroon 116 117. Samoin hoitoa vaativat ihon turvotusoireet yhdistettynä runsaaseen punoitukseen tai hankalat hengitystieoireet ovat syy hakeutua päivystykseen. Neuvoa voi kysyä myös HUS Myrkytystietokeskuksesta 0800 147 111.

Kuinka välttää sinilevän haittavaikutukset?

Sinilevän esiintymisen kestoa on mahdoton arvioida. Jos vedessä on tai tiedät siinä äskettäin olleen sinilevää, muista nämä asiat:

- Älä ui sinileväisessä vedessä
- Älä päästä lapsia tai lemmikkieläimiä rantaveteen leikkimään tai uimaan
- Vettä ei saa käyttää ihmisten tai eläinten juomavetenä edes keitettyinä
- Vettä ei saa käyttää löylyvetenä
- Vettä ei suositella pesuvedeksi
- Vettä ei suositella tiskivedeksi
- Vettä ei suositella syötäväksi tarkoitettujen kasvien kasteluun

Lisätietoja:

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

terveystarkastaja Taina Rajala

puh. 040 5100 265, taina.rajala(a)lappeenranta.fi (8.7.2022 saakka)

terveystarkastaja Anni Antikainen, puh. 040 759 6746 anni.antikainen(a)lappeenranta.fi (11.7.2022 alkaen)

vesistöasiantuntija Raija Aura, puh 040 5843 278, raija.aura(a)lappeenranta.fi (8.7. saakka)

Imatran seudun ympäristötoimi,

ympäristöinsinööri Marcella Suomalainen

puh. 020 617 4324, marcella.suomalainen(a)imatra.fi

Lisää tietoa sinilevästä ja siihen liittyvistä riskeistä:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/sinilevat-eli-sinibakteerit>,

Suomen Ympäristökeskus: [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Sinilevainen_vesi_on_riski_ihmisille_ja_\(47441\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Sinilevainen_vesi_on_riski_ihmisille_ja_(47441))